

Aich Klára, fényképész

Értelmiségi-gyártulajdonos családba született Budapesten, 1943-ban. 1951-ben a családot kitelepítették Visontára. „Gyerekek, örüljete, falura megyünk” – mondta derűsen Klára édesapja, aki a Dréher Sörgyár vezérigazgatója volt, hiszen az úr a pokolban is úr. Habár a szüleinek dramatikusan, Klára számára vidáman telt a kitelepítés. Egy kulák házában helyezték el a családot.

„Nagyon kedvesek voltak a visontaiak. Meghívtak esküvőre és a menyasszony mellé ültettek, mint fontos vendéget. Respektáltak minket. De nem lehetett a falut elhagyni. Bejöttek éjszaka és bevilágítottak az ágyba, hogy mindenki ott van-e. A faluban nem volt orvos. Egyszer édesanyámnak be kellett mennie fogorvoshoz Gyöngyösre. Nagyon féltünk, ha meglátták volna, elvihették volna börtönbe. Volt erre példa. De két és fél év falun felnőni... sokkal szabadabbak voltunk. Semmi rosszat nem tudok mondani, csak láttam, hogy a szüleimnek nehéz. Szüleim olyan fantasztikusak voltak, hogy semmi problémát a gyerekek előtt nem fejeztek ki, nem veszekedtek, nem mondtak neveket, hálás vagyok ezért a szüleimnek. Gondatalan idő volt.”

1953-ban a család Solymárra költözött, mert a kitelepített családok nagyvárosba nem költözhettek. Édesanyja fordító lett, édesapja portás az Astorian. 1955-ben az ávósok elvitték édesapját.

„Éjszaka Solymáron ült az egész család és vártuk édesapámat, hogy jöjjön haza az utolsó autóbusszal. Közben kopogtak és három ávós bejött. Kérdezték hol van édesapám. Nekiindultak és házkutatást rendeztek. Az egész lakást össze-vissza dobálták. Mikor befejezték akkor azt mondták üljünk le és várjuk meg édesapámat. Soha nem felejttem el. Ez megrázó volt. Ott ültünk a sötét konyhában az ávósokkal együtt szótlanul. Senki nem beszélt. Vártuk, hogy édesapám hazajöjjön. Édesapám hazajött. Meglátotta az ávósokat a sötétben ülni. Láttam a megrettent arckifejezését. Elvitték, mert leírt egy verset. Volt egy barátja, aki írt egy antikommunista verset és ő lemásolta. Hónapokig nem tudtuk hova. Bent volt a politikai fogdába. Nem sokat mesélt erről.”

A forradalmat Solymáron élte át a család. A szülők nem akartak két lánnyal a határon át menekülni.

„Decemberben édesapám elindult, hogy ő kimegy egyedül és majd kihozza a családot később. Emlékszem elbúcsúztunk, nem igazán tudtuk mi történik. A nagybátyám a Zöldért vállalnál dolgozott. Tudott édesapámnak cédulát adni, hogy a határhoz szállítsanak zöldséget. A teherautó tele volt menekültekkel és a teherautó vezetője beköpte őket. Mind letartóztatták. Tíz napot volt fogdában. Lenyelte a címeket. Tele volt külföldi címekkel a Sörgyárból.”

„Kijött egy törvény, egész rövid tartott, de mi beleestünk. Mindenki, aki 55 éven felüli volt, vagy 16 éven aluli lány, és volt egy ország aki meghívta őket, az elmehetett. Édesapám 58 volt, mi 16 év alatt. Kaptunk egy meghívót Hollandiától, hogy segítenek kijutni az országból, de Hollandiába nem mehettünk. Egy-egy kofferral kijött a család. Két hétre rá ez a törvény megszűnt. Azért volt ez a törvény, mert nagyon sokan kijöttek és rengeteg gyerek és szülő maradt hátra, amiért az állam volt felelős.”

„Elindultunk. Nem tudtuk hova. 24 órás átutazó engedélyünk volt Ausztrián keresztül, de nem volt befogadó országunk és menekültek nem voltunk. Szüleim elindultak két gyerekekkel, négy kofferral, és nem volt hova, csak a reménnyel, hogy valahogy elintéződik. Semmifajta segélyszervezet nem volt mögöttünk.”

Klára édesapja első világháborúban zászlós huszár volt. Bécsben egykori háborús barátja fogadta be a családot. A Dréher család kolostorba helyezte el a testvérpárt, majd Klára fényképészetet tanult. 1965-ben szülői beleegyezés nélkül New Yorkba költözött, hogy fényképész legyen, testvére pedig Görögországba telepedett le.

„Mi miattunk jöttek el aztán végül egyedül maradtak. Ez nagyon szomorú volt. Ez az emigráció. Nem mindenkinek ajánlom. Szétesnek az emberek, a családok.”

Aich Klára New Yorkban sikeres fényképészkarriert futott be, saját stúdiót nyitott, a legnagyobb divatcégeknek kezdett dolgozni, miközben számos kiállítást rendezett. Manhattani stúdió-otthona a mai napig zenészek, képzőművészek, művészetkedvelő társaságok találkozási helye.

MÉRFÖLDKÖVEK – 1956-OS PORTRÉK ÉS ÉLETUTAK AZ AMERIKAI MAGYAR EMIGRÁCIÓBAN

Kiállítás a New York-i Magyar Házban (213 E 82 Str. NY, NY, 10028).

Megtekinthető: 2016. október 22. és 2017. január 10. között.

A KIÁLLÍTÁST ÖSSZEÁLLÍTOTTÁK:

New York-i Magyar Ház

Bánhalmi Norbert fotográfus

Nagy Ildikó társadalomkutató, a New York-i Magyar Ház igazgatója

Szilvay Gergely újságíró, a Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjasa

PARTNERSZERVEZETEK: Amerikai Magyar Emlékmű Bizottság, New York-i Magyar Főkonzulátus

A KIÁLLÍTÁST TÁMOGATJA: the Hungary Initiatives Foundation

MÉDIAPARTNER: Mandiner

KÜLÖN KÖSZÖNET: Ember Sári, Fischer Viktor, Niemetz Ágnes, Papp László, Szatai Kovács Enikő